

Jaarstukken 2022

Versie: Vastgesteld door Raad

29 juni 2023

Financiën

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse

Voorschriften BBV

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) omvat het overzicht algemene dekkingsmiddelen tenminste:

- Algemene uitkering;
- Lokale heffingen (ongebonden);
- Dividend;
- Saldo financieringsfunctie;
- Overige algemene dekkingsmiddelen.

De algemene dekkingsmiddelen nemen we niet in de programma's, omdat het geen geormerkte financiële middelen zijn. Ze kunnen worden ingezet voor dekking van alle programma's. Hierna geven we een overzicht met de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting 2022 totaal	Rekening 2022	Budget resultaat 2022
Algemene uitkering	47.578	48.643	55.475	56.826	1.351
Lokale heffingen (ongebonden)	7.880	-	-	-	-
Dividend	105	104	169	172	3
Saldo financieringsfunctie	-509	-515	-455	-501	-46
Onvoorzien	-	-60	-	-	-
Totaal	55.053	48.172	55.189	56.497	1.308

Belangrijke ontwikkelingen

Energiecrisis

In 2022 zijn de tarieven voor het leveren van energie (gas en elektriciteit) enorm gestegen door met name de oorlog in Oekraïne. Er is een schaarste aan aardgas en omdat de prijs van elektriciteit gekoppeld is aan de gasprijs zijn beide tarieven gestegen. Dit heeft grote gevolgen voor de burgers en bedrijven maar ook wij als gemeente merken dat de prijzen voor energie stijgen.

Op dit moment is niet exact inzichtelijk wat de gevolgen zijn. Wij zijn hierin afhankelijk van gegevens van de energieleverancier. We verwachten hierover eind maart 2023 duidelijkheid te krijgen van onze leverancier. Zodra we de definitieve gegevens hebben, maken we de balans op. Naast de energieprijzen kijken we uiteraard ook naar het verbruik. De laatste jaren is veel geïnvesteerd in het verduurzamen van onze gebouwen. Dit zal naar verwachting zijn weerslag vinden in het verbruik van energie.

Op dit moment is de grove inschatting dat wij over alle aansluitingen minimaal twee keer zoveel kwijt zijn dan is begroot. In 2022 is voor de uitgaven aan gas € 225.000 begroot en voor elektra € 430.000. Totaal dus € 650.000 aan meerkosten.

Voor de eindrekening nemen we ook de compensatiemaatregelen vanuit het Rijk mee. Ook deze zijn nog niet geheel inzichtelijk. Verwachting is dat er voor zwembaden een aanvullende regeling komt. Daarnaast is het afwachten of het Rijk ook via de algemene uitkering de kosten voor energie deels compenseert.

Inflatie

Mede als gevolg van de energiecrisis zijn de prijzen en lonen flink gestegen. Waar we normaal rekenen met prijs- en loonstijgingen tussen de één en drie procent is er nu sprake van prijsstijgingen tussen de vijf en vijftien procent. Dit heeft z'n weerslag op de koopkracht van de burgers maar ook op de financiële positie van de gemeente. De door het Rijk beschikbaar gestelde middelen zijn niet afdoende om de loon- en prijsstijgingen te compenseren. In 2022 was het effect nog beperkt. Vooral omdat we door de beperkte capaciteit (vluchtelingenopvang, hoog ziekteverzuim, krappe arbeidsmarkt) niet toekwamen aan alle ambities die we voor ogen hadden. Eind 2022 kwam hier geleidelijk herstel in en verwachting is dat het effect zich in 2023 meer gaat openbaren.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is werkelijk een € 1,3 miljoen hoger dan geraamd en veroorzaakt daarmee een positief verschil op het jaarrekeningsaldo. Het verschil wordt veroorzaakt door de Decemercirculaire. Er was geen bestuurlijk moment meer om de effecten van de Decemercirculaire te verwerken in de begroting 2022.

De effecten uit de Decemercirculaire hebben vooral betrekking op aanvullende middelen voor de maatregelen omtrent de energiecrisis (€ 1,1 miljoen). Daarnaast hebben we nog compensatiegelden ontvangen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen en afrekeningen uit voorgaande jaren.

Onderstaand een gedetailleerd overzicht van alle mutaties op de algemene uitkering.

Ontwikkeling Algemene uitkering	Begroting 2022 primitief	Wijzigingen 2022	Begroting 2022 totaal	Rekening 2022	Budget resultaat 2022
Beginstand	48.643	-	48.643	48.643	-
Uitkeringsfactor					
Accres-ontwikkeling		925	925	925	-
Schrappen opschalingskorting		429	429	429	-
BTW-compensatiefonds		696	696	696	-
Uitkeringsfactor bijstelling		1.829	1.829	1.829	-
Bevolkingsdaling		-19	-19	-19	-
Ontwikkeling uitkeringsbasis					
Hoeveelheidsverschillen		10	10	59	49
Ontwikkeling uitkeringsbasis		-248	-248	-248	-
Taakmutaties					
Extra inkomsten jeugd definitief		1.894	1.894	1.894	-
Reeds verwerkte stelpost jeugd		-1.800	-1.800	-1.800	-
Nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz		-16	-16	-16	-
Landelijke structuur interventieteams		3	3	3	-
Toezicht en handhaving gastouderschap		12	12	12	-
Rijksvaccinatieprogramma HPV mannen		5	5	5	-
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Jeugdhulp		-10	-10	-10	-
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Wmo 2015		-23	-23	-23	-
Salarislasten zorgdomein (wmo)		48	48	48	-

Ontwikkeling Algemene uitkering	Begroting 2022 primitief	Wijzigingen 2022	Begroting 2022 totaal	Rekening 2022	Budget resultaat 2022
Salarislasten zorgdomein (jeugd)		60	60	60	-
Robuust rechtsbeschermingssysteem		47	47	47	-
Versterking ondersteuning wijkteams		93	93	93	-
Impuls integraal werken		12	12	12	-
Systeemleren		10	10	10	-
Energietoeslag		2.297	2.297	3.015	718
Energietoeslag (correctie meicirculaire 2022)		-372	-372	-372	-
Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg		-13	-13	-13	-
Asiel (inburgering)		37	37	37	-
Landelijke Vreemdelingen Voorziening		-8	-8	-8	-
Jeugdhulp (correctie meicirculaire 2022)		1	1	1	-
Prenataal huisbezoek (correctie meicirculaire 2022)		-1	-1	-1	-
BRP en BSN naheffing 2021 en bijdrage 2022		-3	-3	-3	-
Bijzondere bijstand		-	-	50	50
Compensatieregeling Voogdij 18+		-	-	42	42
Breed offensief		-	-	11	11
Uitvoeringskosten Bijzondere Bijstand Zelfstandigen		-	-	5	5
Jeugdzorg (restant hervormingsagenda)		-	-	4	4
Toegankelijkheid verkiezingen & Aanpassing software burgerlijke stand		-	-	6	6
Decentralisatie-uitkeringen					
Gezond in de stad (DU)		9	9	24	15
Inburgering (IU)		12	12	12	-
Einde lening inburgeringsplicht		6	6	6	-
Uitvoeringskosten klimaatakkoord		231	231	231	-
Extra capaciteit BOA's		34	34	34	-
Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU)		76	76	76	-
Invoeringskosten Omgevingswet		243	243	243	-
Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)		40	40	40	-
Leerlingenvervoer Oekraïne		21	21	41	20
Bijzondere bijstand studenten		-	-	257	257
Meerkosten Oekraïne sociaal domein		-	-	63	63
Versterken sociale basis		-	-	16	16
WOZ					
WOZ-waarden		150	150	150	-
Corona compensatie					
Aanvullend pakket re- integratie bijstandsgerechtigden		8	8	8	-
Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden		23	23	23	-
Gemeentelijk schuldenbeleid		42	42	42	-
Bijzondere bijstand (compensatie corona)		21	21	21	-
Gemeenteraadsverkiezingen (DU)		40	40	40	-
Continuïteit van zorg		-	-	24	24

Ontwikkeling Algemene uitkering	Begroting 2022 primitief	Wijzigingen 2022	Begroting 2022 totaal	Rekening 2022	Budget resultaat 2022
Integratie-uitkeringen					
Gezond in de Stad		62	62	62	-
Suppletie-uitkering integratie sociaal domein		-38	-38	-38	-
3 D's in het sociaal domein					
Participatie (IU)		-72	-72	-72	-
Voogdij/18+ (IU)		29	29	29	-
Voorgaande jaren					
Afrekening 2020		-	-	41	41
Afrekening 2021		-	-	30	30
Totaal	48.643	6.832	55.475	56.826	1.351

Ongebonden belastingen

Wanneer de opbrengst van een belasting niet gebonden is aan een doel (zoals bijvoorbeeld rioolbelasting) dan is er sprake van 'ongebonden belastingen'. Onderstaande 'ongebonden belastingen' worden als algemeen dekkingsmiddel gezien:

Belastingen	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting 2022 totaal	Rekening 2022	Budget resultaat 2022
Onroerende-zaakbelastingen:					
- woningen (eigenaren)	4.071	4.475	4.225	4.236	11
- niet-woningen (eigenaren)	1.780	1.620	1.895	2.063	168
- niet-woningen (gebruikers)	1.479	1.370	1.545	1.722	177
Precariobelasting	501	25	25	13	-12
Toeristenbelasting	49	515	315	458	143
Totaal	7.880	-	-	-	-

In 2022 zijn de opbrengsten onroerend zaakbelastingen voor niet-woningen € 345.000 hoger dan geraamd. Een deel hiervan, € 140.000 is het gevolg van aanslagopleggingen over eerdere jaren. De overige meeropbrengsten zijn het gevolg van areaaluitbreidingen en een hogere waardeontwikkeling dan begroot.

De maatregelen voor de coronacrisis zijn in 2022 afgenomen. Als gevolg daarvan is de bezetting van de hotels weer toegenomen. Gemiddeld genomen hebben we voor de opvang van vluchtelingen 80 bedden afgenomen bij hotel Via. Voor de huisvesting van vluchtelingen hoeft geen toeristenbelasting te worden afgedragen vandaar dat in de vierde kwartaalbrief de opbrengst toeristenbelasting met € 2 ton is afgeraamd.

Uiteindelijk bedraagt de verwachte opbrengst toeristenbelasting over 2022 € 458.000. Hiervan is € 438.000 de verwachte afrekening over 2022 en € 20.000 betreft de werkelijke afrekening 2021.

Dividend en rentebaten van leningen

Het ontvangen dividend in 2022 bedraagt € 171.634. We ontvangen dividend vanuit De Meerlanden N.V. € 128.883 en de BNG € 20.007. Daarnaast ontvangen we € 22.744 aan dividendbelasting terug. Deze ontvangsten sluiten aan op de (bijgestelde) begroting.

In 2022 is de rente gaan stijgen. Waar voorheen de lage (zelfs negatieve) rentestand interessant was om kortlopend geld te lenen stijgt de rente nu in rap tempo. Kort geld lenen doen we alleen als het noodzakelijk is voor de overbrugging van kortdurende financieringstekorten.

Ook de rente voor langlopende leningen loopt op. In december 2022 hebben we een langlopende lening van € 7,5 miljoen geherfinancierd. De rente voor deze 20 jarige lening bedraagt 2,08%. In februari 2023 bedraagt de rente voor een soortgelijke lening inmiddels 3,11%.

De rente van langlopende leningen bedraagt in 2022 € 624.340. Begroot was € 550.000. In de raming was geen rekening gehouden dat de lening geherfinancierd hoefde te worden. Echter door de toename en de hogere kosten van lopende investeringen was extra financiering nodig.

Het totale saldo aan uitstaande langlopende leningen is in 2022 toegenomen tot € 44,5 miljoen.

Er is € 104.365 rente ontvangen aan uitstaande geldleningen. Dit bestaat voor het grootste deel uit rente die we ontvangen van het SVn. Bij het SVn staat een banksaldo vanwege de verstrekking van starters- en duurzaamheidsleningen.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Ieder jaar laat de gemeente Diemen door een externe fiscalist de Vennootschapsbelasting (Vpb) toetsen. Met name binnen grondexploitaties kan de Vpb een belangrijke rol spelen. In de meerjarenprognose grondexploitatie wordt jaarlijks een quick scan opgenomen om de Vpb-positie van de grondexploitaties in beeld te krijgen. Deze scan word door de fiscale adviseur getoetst en vindt u terug in de 'Meerjarenprognose grondexploitaties 2022'. Doordat in het verleden veel kosten zijn gemaakt voor de bodemsanering binnen grondexploitatie Plantage De Sniep leidt dat tot een forse tekort op de grondexploitatie. Positief effect hiervan is dat nu binnen alle grondexploitaties geen 'winst' wordt gemaakt en dus tot op heden geen Vpb-afdracht noodzakelijk is.

In 2018 heeft de Belastingdienst een brief gestuurd waarin zij aangeven dat ze een aangiftebiljet wenst te ontvangen voor de aangifte vennootschapsbelasting. De Belastingdienst concludeert in zijn algemeenheid dat ten aanzien van gemeenten redelijke vermoedens bestaan dat sprake is van belastingplicht en dat dat ook geldt voor de gemeente Diemen.

Onze fiscale adviseur heeft voor Diemen onderzocht welke activiteiten leiden tot een belastingplicht. Het blijkt dat met name de concessieovereenkomsten voor de uiting van reclame voor Diemen relevant is. Ondanks dat wij het op voorhand niet eens zijn met de aanslagoplegging hebben we over 2022 een voorlopige aangifte van € 6.000 ingediend. Dit om een naheffingsrente (8%) uit te sluiten. Over 2020 en 2021 hebben we een beschikking ontvangen. Over 2020 is de aanslag met € 12.997 verlaagd en over 2021 met € 10.776.

Per saldo hebben we € 17.774 terug ontvangen als gevolg van de definitieve beschikkingen 2020 en 2021. Geraamd was een uitgave van € 25.000. Per saldo dus een voordeel van € 42.774.

Na de definitieve aanslagbeschikking van de Belastingdienst maken we bezwaar. Zodoende lopen we mee in de bezwaarschriftenprocedures die meerdere gemeenten uit het land hebben ingezet.

Als gevolg van eerdere uitspraken is over 2021 een aanvullende aanslag van € 30.000 ingediend. Bij de definitieve beschikking tekenen we hier bezwaar en beroep tegen. Zo voorkomen we de naheffingsrente van 8%.

Saldo financieringsfunctie

Voor het overzicht van het verloop van het saldo van de financieringsfunctie verwijzen we naar paragraaf Financiering.

Onvoorzien

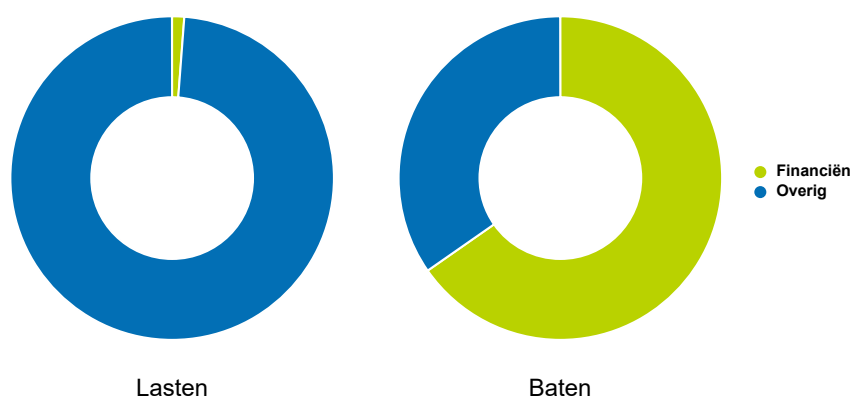
De gemeente is verplicht een budget voor onvoorziene gebeurtenissen te ramen, de zogenoemde 'Stelpost onvoorzien'. In Diemen is deze geraamd op € 60.000 (€ 2 per inwoner). Deze norm is zelf door de gemeente te bepalen. Hoewel zich er in 2022 onvoorziene gebeurtenissen hebben voorgedaan is in 2022 geen beroep gedaan op deze stelpost. Veelal konden we in de kwartaalbrief de aanvragen om incidenteel budget opvangen binnen bestaande budgetten danwel vanuit het verwachte positieve rekeningsaldo.

In de vierde kwartaalbrief is het budget onvoorzien afgeraamd en ten gunste van het rekeningsaldo gebracht.

Wat heeft het gekost?

Financiën	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting 2022 totaal	Rekening 2022	Budget resultaat 2022
Structurele lasten	-1.612	-1.049	-1.082	-1.172	-90
Structurele baten	59.249	59.929	65.925	68.490	2.565
Toevoegingen aan reserves	-400	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo structureel	57.237	58.880	64.844	67.318	2.475
Incidentele lasten		-	-	-	-
Incidentele baten		60	60	-	-60
Toevoegingen aan reserves		-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	350	-	-	-	-
Saldo incidenteel	350	60	60	-	-60
Saldo van de baten en lasten	57.587	58.940	64.904	67.318	2.415

Lasten en baten

Voorgestelde overhevelingen

Binnen dit programma zijn er geen over te hevelen budgetten.

Specifieke middelen beschikbaar gesteld in de Decemercirculaire 2022

Op basis van de Decemercirculaire 2022 hebben we in 2022 extra middelen ontvangen van het Rijk. Totaal ontvangen we bijna € 1,3 miljoen meer aan extra middelen dan begroot. Een groot deel van deze middelen (€ 1,1 miljoen) kunnen we pas in 2023 inzetten. Dat betreffen extra gelden voor ondersteunende maatregelen tegen de energiecrisis. Het resterende deel van de middelen is onder andere bedoeld voor de extra kosten die we gemaakt hebben als gevolg van de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

Hoewel de middelen voor een specifiek doel zijn toegevoegd aan het Gemeentefonds is de gemeente vrij om te bepalen voor welk doel de middelen ingezet worden. Voorstel is onderstaande middelen over te hevelen naar 2023. In de eerste kwartaalbrief 2023 zijn de budgetaanvragen vastgesteld.

- *Energietoeslag € 718.000*

Het Rijk heeft de regeling ook in 2023 doorgezet. Om gemeenten de gelegenheid te geven in 2023 voortvarend aan de slag te gaan en gemeenten niet met liquiditeitsproblemen te confronteren, zijn de middelen voor 2023 in de Decembercirculaire opgenomen

- *Vroegsignalering schulden energiecrisis € 50.000*

Energieleveranciers en gemeenten hebben samen geconcludeerd dat er nog veel winst te behalen is bij het sturen en verwerken van signalen bij schuldhelpverlening om zo afsluiting van energie te voorkomen. Energieleveranciers gaan vaker en informatierijkere signalen sturen en gemeenten gaan gericht interventies plegen. Gemeenten ontvangen in 2022 in totaal € 35 miljoen aan incidentele middelen om zowel via vroegsignalering als via de bijzondere bijstand gerichte hulp aan te bieden.

- *Bijzonder Bijstand Studenten € 257.000*

Studenten konden geen beroep doen op de energietoeslag. Om deze reden maken studenten gebruik van de mogelijkheid tot het aanvragen van Individuele bijzondere bijstand. Afgesproken is dat gemeenten met relatief veel uitwonende studenten gecompenseerd worden, waarbij een drempelbedrag van € 100.000 is gehanteerd.

- *Compensatieregeling Voogdij 18+ € 42.000*

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de jeugdhulp en krijgen hiervoor een budget. Een deel van dit budget bestaat uit geld voor kinderen met een voogdijmaatregel en voor 18+ ers. Om de verschillende soorten problemen met de verdeling van het (historisch verdeelde) budget voor kinderen met een voogdijmaatregel en voor 18+ers op te lossen, is de compensatieregeling voogdij/18+ ingericht.

- *Breed offensief € 11.000*

Het wetsontwerp Breed offensief heeft als doel om processen te stroomlijnen en te harmoniseren om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen. In de Decembercirculaire is er € 9,1 miljoen extra beschikbaar gesteld.

- *Gezond in de Stad € 15.000*

Gemeenten krijgen geld om een lokale coalitie te vormen, versterken en behouden rondom de eerste 1.000 dagen van kinderen, opdat gemeenten erkende interventies rondom een Kansrijke Start kunnen inzetten.

- *Versterken Social basis € 16.000*

Vanuit het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen werkt het ministerie van VWS samen met partijen in het veld aan een samenleving waar (toekomstige) ouderen waardig oud kunnen worden, zelf de regie hebben en met hun netwerk hun leven kunnen leiden. De norm van deze beweging is 'zelf als het kan; thuis als het kan; digitaal als het kan'. Een belangrijk onderdeel hiervan is dat ouderen een beroep kunnen doen op een sterke sociale basis. Dit bevordert de vitaliteit en gezondheid van ouderen, waardoor zij beter, langer en meer kunnen participeren in de samenleving. Gemeenten spelen hier een belangrijke rol in. Zo kunnen gemeenten het 'omzien naar elkaar in de wijk' faciliteren door een breed, laagdrempelig en vindbaar aanbod van activiteiten en ondersteuning in de eigen buurt of wijk. Middels de decentralisatie-uitkering versterken sociale basis kunnen gemeenten (extra) inzetten op het versterken van de sociale basis.

Investeringsen

Er zijn geen investeringen binnen dit programma.